

Emekçi halkın katili deprem değil, istibdad ve burjuvazidir!

Devrimci Marksizm Yayın Kurulu

Türkiye, 6 Şubat sabahına bir deprem felaketi ile uyandı. Sabah 4 sularında meydana gelen 7,7'lik depremi, öğle saatlerindeki 7,6'lık bir ikincisi izledi. İki deprem Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Malatya, Adana, Diyarbakır, Şanlıurfa, Osmaniye ve Kilis'te, ayrıca Suriye'de İdlib, Halep, Afrin, Cerablus'ta, bu yazı hazırlanmaktayken açıklanan son rakamlara göre 30.000'den fazla insanın canına mal oldu. Bunun çok daha fazlası sayıda insan da, kimi ağır olmak üzere, yaralandı.

İşçi sınıfı yardıma koşuyor

İşçi sınıfının farklı bölükleri ilk depremin haberi duyulur duyulmaz deprem bölgesine koşmaya başladı. Sağlık emekçileri, madenciler, kamu emekçileri ve daha pek çoğu deprem bölgesine gitmek için derhâl harekete geçti. Fabrikalarda, ilk günün erken saatlerinden itibaren herkes ne yapılabileceğini tartışmaya başladı. Bir yandan nakdî yardımlar ve aynî yardımları toplanmaya başlanırken, diğer yandan da emekçiler depremden yaralı kurtulanlar için kan verme araçlarının önünde sıraya girdiler. İşçi ve memur sendikaları konfederasyonları da kendi bünyelerinde kriz masaları oluşturup yardım toplama konusunda aktif bir tutum aldılar. Gerek sağlık alanındaki meslek odaları gerekse de diğer odalar hem gönüllü üyelerini sahaya

yönlendirdiler hem de buldukları yerlerde yardım toplamaya ve bunları bölgeye yollamaya derhâl başladılar. Bağımsız Maden İş ve Genel Maden İş sendikaları arama kurtarma konusunda uzman ekiplerini hızla ihtiyaç duyulan afet bölgesine doğru yola çıkardılar.

İstibdadın sefaleti

Emekçi halkın mücadeleleri karşısında aslan kesilen istibdad rejimi ise, depremin yarattığı yıkım karşısında tel tel döküldü. Öncelikle AFAD denen kurumun, uzmanların tüm uyarılarına karşın memleketin karşı karşıya kalacağı büyük depremler için çok zayıf bir hazırlık yapmış olduğu görüldü. AFAD ilk gün ortalarda yoktu. Sonrasındaysa boyutu önceden uzmanlarca tahmin edilen bu felaketle orantılı bir gücü hiçbir zaman sahaya süremedi. Kentlerde çekilen pek çok görüntüde enkaz altında kalanların yakınları AFAD başta olmak üzere devlet kurumlarını göremediklerini söylerken, özellikle köyler belirgin bir biçimde kendi başına bırakıldı.

Buna karşın devlet 1999 yılındaki Gölcük ve Düzce depremlerinden sonra getirilen deprem vergisi, 2002 sonrasında aldığı isimle Özel İletişim Vergisi (ÖİV) sayesinde, her ne kadar kamu bütçelerinde adem-i tahsis ana ilke olsa da, bir arama kurtarma ordusu kurmasına yetecek mâlî kaynaklara sahipti. 2000 yılında getirilen bu vergi ile AKP'nin iktidarda olduğu 2003 - 2022 yılları arasında 86 milyar 138 milyon TL, enflasyon hesaba katıldığında ise 432 milyar TL vergi toplandı. AKP hükümetleri, bu kaynaklarla memleketin deprem riskine uygun bir planlama asla yapmadılar. Tek yaptıkları, Doğal Afet Sigorta Kurumu'nu (DASK) kurmak ve halktan, yıkıldığında sadece bir kısmı için kendilerine ödeme yapılacak olan konutları için para toplamaktı. Dahası, 2012'de başlayan Kentsel Dönüşüm başta bu alana neşter vurma görüntüsü veriyse de, AKP belediyeleri ve büyük mülk sahiplerince öylesine kötüye kullanıldı ki, sonunda halk arasındaki adı Rantsal Dönüşüm olarak yerleşti. Bu arada 2003 yılında Bingöl'de, 2011'de Van'da, 2020'de de Elâzığ ve İzmir'de yaşanan depremler de istibdadı derin uykusundan uyandıramadı.

İkinci olarak, istibdad rejimi depremin yarattığı krizi esas olarak halkın çözülmesi gereken acil bir meselesi olarak değil, kendi iktidarına yönelik bir saldırı olarak ele aldı. Erdoğan ilk gün pek ortada görülmedi ve depremden etkilenen iller arasından sadece belediye başkanları kendi partisinden olanların belediye başkanlarını aramakla yetindi. Adana, Mersin ve Hatay'dan bilgi almak için ise, bu illerin valileri ile görüştü ve böylelikle açık bir ayrımcılığa imza attı. İkinci gün kameraların karşısına geçtiğindeyse, asıl amacının istibdadın deprem felaketine olan yaklaşımını eleştiren çevreleri tehdit olduğu, okuduğu metinden ve yüzünün ifadesinden rahatlıkla anlaşılabilirdi. Deprem bölgesini ziyaret ettiği gün Twitter'a erişimin engellenmesi ise, enkaz altındaki insanlar dahil olmak üzere deprem sonrasındaki çalışmalarda yaşamsal öneme sahip bir aracı, halkın elinden almak anlamına gelmekteydi ve istibdadın kendi çıkarları için ne denli pervasızlaşabileceğini bir kez daha gösterdi. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıklamalarından akılda kalan ise, güvenlik sorunu nedeniyle çalışmalara ara verdiğini söyleyen bazı yabancı arama kurtarma ekipleri ile girdiği polemik oldu.

Üçüncü olarak, istibdad rejimi AFAD'ın yetersiz kaldığı ortadayken ordunun

gerekli unsurlarını arama kurtarma faaliyetleriyle diğer yan hizmetlerde kullanmak üzere sahaya sürmekte başarısız oldu. Deprem bölgesinden yoldaşlarımızın aktarımları, örneğin jandarma kurtarma ekiplerinin ellerinde yüksek teknoloji aletlerin olduğunu, bunların hayat kurtarmakta önemli rol üstlendiğini gösteriyor. Dahası, AKP'nin son olarak bedelli askerlikle taçlandırdığı zorunlu askerlik politikasının askerliğin içinin boşaltılmasını daha da ileri taşıdığı, bu sayede kışlada arama kurtarma eğitimi verilip afet anlarında büyük işler görebilecek bir rütbesiz asker gücünden emekçi halkı mahrum bırakmış olduğu da ortada.

Dördüncü olarak, istibdad rejimi, depremden etkilenenlerin barınma sorunlarının çözümünü, sayıları milyonlara ulaşan boş evleri ve turistik tesislerdeki kapasiteyi kullanmakta değil, üniversiteleri çevrimiçi öğrenime geçirip Kredi Yurtlar Kurumu'na bağlı yurtlara depremzedeleri yerleştirmekte bularak, depremin artçı toplumsal şoklarına karşı, bir temsilcisi hâlihazırda kendi bakanı olan turizm burjuvazisine bir koruma sağladı. Bu uygulama, aynı zamanda bir taşla iki kuş anlamına da gelmekte. Zira istibdad, zaten bir süredir uyguladığı iktisat politikalarının bir sonucu olan yüksek enflasyonla emekçi halkı ezmekte, seçim sath-ı mailine girildikçe bu durum ciddi toplumsal gerilimlere neden olma potansiyeli taşımaktaydı. Bu gerilim, depremin yaratacağı zorlu koşullarla birleşerek patlamalar yaratabilir, bunun açığa çıkacağı ilk yerlerden birisi de üniversiteler olabilirdi. Şimdi, uzaktan eğitim sayesinde bu "risk" en azından hafiflemiş oldu.

Faşizm hedef saptırıyor

Öte yandan, bir ayağı istibdad cephesinde, diğeri Amerikan muhalefetinde, tarihinin altın çağını yaşayan faşist hareketin de depremle birlikte yaldızı bir kez daha kazındı. MHP lideri Bahçeli, deprem sonrasında ortadan kayboldu ve sosyal medyadan birkaç silik açıklamayla yetindi. Bunların biri zaten partisinin depremden etkilenen 10 ilde ilan edilen Olağanüstü Hâl (OHAL) uygulamasına desteği idi. Üstelik, kendi memleketi olup, depremden etkilenen Osmaniye'ye bir ziyaret dahi yapmadı. Partisinin bazı unsurları da bu sürede bazıları bizzat çalışmalara katılan gönüllüleri tehdit etmekle meşgul oldular. Faşizmin diğer büyük partisi İYİ Parti'nin lideri Akşener ise, depremle ilgili olarak ilk açıklamalarından birinde "bugün devletin sesini duymak gerek" buyurdu. Oysa aynı sırada halk avazı çıktığı kadar bağırap "Devlet nerede?" diye soruyordu. Son olarak, faşizmin küçük ama mide bulandırıcı unsuru Ümit Özdağ, halkın faturayı istibdad rejimine kesmeye başlayacağı bir anda sahneye çıkarak, biriken öfkeyi, önce yardım ulaşmayan yerlerde mecburen su gibi temel ihtiyaçlarını kapalı durumda bulunan marketlerden temin etmek zorunda kalan halka (yağmacı diyerek), ardından da mültecilere kanalize etmek için varını yoğunu ortaya koydu. Faşizm korosunun birbirinden farklı gibi görünse de söylediği nakarat aynıydı: Ölseniz de, size su bile ulaşmasa da devlete laf söylemeyin, çok kızdıysanız gidip Suriyelilere saldırın!

Oysa 6 Şubat sabahı meydana gelen büyük deprem, Türk, Kürt, Arap dinlememiş, Türkiye'deki 10'dan fazla ilin yanı sıra Suriye'yi de vurmuş bulunuyor. Özellikle Halep ve Afrin kentleri depremden ağır şekilde etkilenirken, ülkede ölü sayısı 5.000 ila 10.000 arasında beklenmekte. Türkiye'de olduğu gibi Suriye'de de

yıkımların esas nedeni, barınmanın bir avuç burjuvanın kârına göre planlanması. Yapılması gereken de, Türkiye'deki Suriyeli mültecilere saldırmak değil, iki ülkede de emekçi halkların katili kapitalizme karşı enternasyonalist bir dayanışmanın inşası için çalışmaktır. Bu enternasyonalist dayanışma, hem iki ülke burjuvazisini, hem Ümit Özdağ'ın mensubu olduğu türden faşist hareketleri, hem de ABD ve Avrupa emperyalizmini karşısına almak durumundadır. Zira ABD emperyalizmi Türkiye'de emekçi halkın yeminli düşmanı olduğu kadar, Suriye'yi de acımasız bir ambargo ile dizlerinin üzerine çöktürmek istemekte, her ne kadar 180 gün için ambargoyu hafifleteceğini söylese de, bu şekilde depremin sonuçlarını Suriye halkı için daha da ağır bir hale getirmektedir. Avrupa emperyalizmi, Türkiye'deki istibdad rejimi sayesinde mülteci akınından korunabilmekte. Avrupa emperyalizminin temsilcilerinden Belçika Başbakanı De Croo, 13 Şubat 2023 günü bir açıklama yaparak, yaşanan depremin Suriye'den yeni bir göç dalgası yaratacağını savunup, Avrupa'nın zaten aşırı derecede kalabalık olduğunu, bu yüzden Türkiye ile anlaşarak depremin yaratacağı göç dalgası ile yollara düşecek olan mültecileri de orada tutmak gerektiğini söylemiştir.

Siyonizmin hasbara atağı

Diğer yandan, deprem sonrasında istibdad rejiminin yaptığı nadir doğru şeylerden biri, ERCC (Acil Müdahale Koordinasyon Merkezi) üzerinden, kentsel arama ve kurtarma alanında uluslararası yardım çağrısı idi. Bu sayede farklı ülkelerin yolladıkları arama kurtarma ekipleri yüzlerce insanın yaşamını kurtarmayı başardı. Fakat, bu çağrıya olumlu yanıt verenlerden biri de İsrail oldu. Etnik arındırmacı, işgalci, ayrımcı, ırkçı İsrail devleti, deprem yaşandığında, Türkiye ile girdiği normalleşme sürecinde bir süredir kendisini Türkiye kamuoyuna şirin gösterecek bir dizi girişimde bulunmuş durumdaydı. Deprem, İsrail'in Hasbara adı verilen Siyonist propaganda mekanizması için muazzam bir fırsat sundu. Öyle ya, insanlar en zor zamanlarında kendilerine yardım eli uzatanları asla unutmazlardı. Bu sayede, her gün en az bir Filistinli ailenin evini başına yıkan, Gazze'yi düzenli olarak bombalayarak insanları binaların enkazı altında bırakan bir devlet, kanlı elleriyle sahneye çıktı ve puan topladı. Oysa 6 Şubat'taki depremi Filistin'de de hissedilen olmuş, akıllarına ilk olarak bunun bir deprem olabileceği değil, olsa olsa bir İsrail bombardımanı olduğu gelmişti. Başka söze gerek var mı?

Bedeli kim ödeyecek?

Bugün burjuvazi, deprem karşısında gerici karakterini bir kez daha gösterdi. Düşünün ki, Türkiye burjuvazisi, geçtiğimiz yirmi yıl içerisinde deyim yerindeyse bir inşaat imparatorluğu tesis etti, fakat elindeki muazzam iş makinesi ve vinç stoğunu deprem sonrasında halkın kullanımına hızlı ve etkin bir biçimde sunmadı. Emekçi halkımızın deprem sabahındaki ilk işi çantasını hazırlayıp yola düşmek olurken, burjuvazi cephesinden deprem sabahının ilk haberi borsada çimento firmalarının hisselerinde görülen artıştı. Aynı anda sigorta şirketleri poliçe yenilemek için mesaj yollama telaşına düştü. Bir süre sonra ise, şirketlerin büyük meblağlara ulaşan ba-

ğış haberleri gelmeye başladı, bu bağışların tutarının genellikle vergi matrahından indirilebiliyor olduğu bilgisiyle birlikte!

Erdoğan'ın son açıklamaları, 10 ilde büyük bir inşaat seferberliğinin başlayacağını gösteriyor. Bunun bir kamu yatırımı kampanyası biçimini almayacağını şimdiden tahmin etmek zor değil. Kamu kaynakları ile taşeron müteahhitler zengin edilecek, Kanal İstanbul denilen «çılgın» projeye müteahhitlere aktarılamayan kaynaklar, bu sefer 10 ildeki inşaatlarla aktarılacak. Çürük inşaatlarla insanları ölüme gönderen burjuvazi, bu işten de para kazanacak. Neredeyse kesin olan bir başka husus ise, istibdadın bu projenin finansmanı için bir servet vergisine başvurmayıp, faturayı ailelerini, arkadaşlarını enkaz altında bırakmış emekçi halka kesecek olması. Buna kesinlikle karşı çıkmak, önümüzdeki dönemde sosyalist hareketin önemli bir görevi olacak.

Emekçi halkın evinin yıkılmaması, kapitalizmin yıkılmasıyla mümkün!

Deprem, işçi sınıfı ve emekçi halkın tüm iyi niyet ve gayretine rağmen, sendikaları, dernekleri ve diğer örgütleri aracılığı ile bu kadar büyük bir felaketle baş etmesinin, enkaz altındaki canlarını kurtarmasının, ölümlerine ulaşmasının ve kalanları yaşatmasının olanaklı olmadığını, bunun için devlet olarak örgütlenmesinin şart olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Öyle ki, memlekette bu tür bir depreme hazırlık yapmak için her türlü kaynağımız var, ancak bunları elinde tutan burjuvazi, bunları toplumun çıkarına kullanmak istemiyor! Bugünün en keskin çelişkisi budur.

Peki, bir işçi emekçi hükümeti bu durumda ne yapar? İstibdad medyası sürekli olarak “asrın felaketi” adını verdiği bu çifte depremin çok büyük ve eşsiz olduğuna, dolayısıyla hiçbir devletin bu tür bir felaketle başa çıkamayacağına halkı inandırmaya çalışıyor. Oysa durum böyle değil. Öncelikle, barınma meselesini bir avuç müteahhidin insafına bırakan, emekçi halk sağlıklı konutlara sahip olsun diye değil, arsa sahipleri ve müteahhitler köşeyi dönsün diye kentleri planlayan kapitalist uygulamalara karşı, bir işçi hükümeti, toplumun elindeki kaynakların önemli bir bölümünü varlığı açıkça ortaya konmuş bulunan deprem riskini bertaraf etmeye, sağlam ve sağlıklı konutlar inşa etmeye ayırır, bu alanda bir istihdam ve yatırım seferberliği başlatır. İkinci olarak afetlerde görev almak üzere bir arama-kurtarma ordusu kurar, bunlar sair zamanlarda kendi işlerinde görev yapmayı sürdürürlerken, bir felaketi takiben daha önceden belirlenmiş mekanizmalar yardımıyla, aynı bir ihtiyat ordusu gibi derhâl felaketin olduğu alana yönlendirilirler. Fabrikalar ve bankalar devletin, devlet de işçinin olursa, birtakım ünlülerin depremzedelerin ihtiyaçları için burjuvazi ile pazarlık yapmasını beklemek gerekmez, bu ihtiyaçlar üretimin derhâl afet bölgesi önceliğiyle yeniden planlanması sonucunda dakik bir biçimde giderilebilir. Aynı şekilde bugün deprem bölgesi halkından işçilerin, köylülerin ve esnafın banka kredi ve kredi kartı borçları, vergi ve sigorta borçları derhâl sıfırlanabilir.

Devrimci Marksizm Yayın Kurulu olarak, kimsenin kendi evinin enkazı altında kalmayacağı bir düzen için çalışmayı sürdüreceğiz. Biliyoruz ki, istibdadın ve Türkiye burjuvazisinin yarattığı karanlığı elleriyle yırtmaya muktedir olanlar, ken-

Devrimci Marksizm 51-52

dilerini ilk günden itibaren enkazların tepelerinde, en tehlikeli noktalara kurulan domuz damlarının altında, sıhhiye çadırlarında, ülkenin dört bir yanındaki yardım kolilerinin başında gösterdiler. Sadece bu güce güveniyoruz. Şimdi birlik ve dayanışma, işçi sınıfının etrafında birleşme zamanıdır. Çünkü depremin enkazından canlarımızı, kapitalist düzenin enkazından halklarımızı emeğin gücüyle çıkarabiliriz.